

Torsås
kommun

Antagen av Kommunfullmäktige
2021-03-01, §27

Hållbarhetsprogram

2020 - 2023

Innehåll

Bakgrund	4
Värdegrund.....	5
Vision.....	6
Vad är Hållbarhet?	7
Kommunens arbete för att nå hållbar utveckling	9
Hur ser hållbara Torsås ut idag?.....	10
Torsås kommun i jämförelse.....	10
Ekologisk hållbarhet	12
Fokusområde ekologisk hållbarhet.....	13
Fossilbränslefri kommun	13
Ekosystemtjänster.....	14
Strategier för att uppnå ekologisk hållbarhet.....	15
Social hållbarhet	16
Fokusområde social hållbarhet	16
Delaktighet och jämställdhet	16
Hälsa, trygghet och välbefinnande.....	17
Strategier för att uppnå social hållbarhet.....	17
Ekonomisk hållbarhet	18
Fokusområde ekonomisk hållbarhet	18
Cirkulär konsumtion	18
Ett robust samhällsbyggande.....	19
Strategier för att uppnå ekonomisk hållbarhet.....	19
Hur går vi vidare?	20

***Ett gott liv i en
livskraftig kommun***

Bakgrund

Hållbarhetsprogrammet för Torsås kommun har sin utgångspunkt att vi ska nå vår vision; ett gott liv i en livskraftig kommun genom en långsiktig hållbar utveckling.

Bygg- och miljönämnden fick i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram ett program som leder kommunen i arbetet för en hållbar utveckling.

Programmet syftar till att ge en gemensam bild och att vara vägledande för kommunens verksamheter, bolag och aktörer som är verksamma inom kommunen till ett hållbart Torsås.

I kommunens strategiska plan finns strategiska hållbarhetsmål samt kapitlet "Hållbar utveckling" där olika viljeinriktningar beskrivs. Dessa tillsammans med Agenda 2030 samt nationella och regionala mål som styr oss mot en hållbar utveckling har legat till grund vid arbetet med hållbarhetsprogrammet. Programmet syftar också till att följa de Hållbarhetsprinciper som kommunen har åtagit sig att utgå ifrån genom medlemskapet i Sveriges ekokommuner.

Programmet pekar på fokusområden som vi tillsammans

behöver och ska fokusera på de närmaste två åren.

I arbetet med framtagandet av hållbarhetsprogrammet i för Torsås kommun för perioden 2021-2023 har den lokala lägesbilden med behov och förutsättningar i Torsås kommun också beaktats genom underlag i form av statistik, professionella bedömningar, workshop med personal i kommunen samt medborgardialoger.

Hållbarhetsprinciper

De fyra hållbarhetsprinciperna arbetades fram på 1990-talet under ledning av Karl-Henrik Robért de beskriver vad som krävs för att få till ett hållbart samhälle. Principerna har vidare utvecklats sedan dess och idag har den fjärde som handlar om den sociala dimensionen utökats. Se nedan.

I ett hållbart samhälle utsätts inte naturen för systematiskt ökande...

1. koncentrationer av ämnen från berggrunden

Till exempel fossilt kol, olja och metaller.

2. koncentrationer av ämnen från samhällets produktion

Till exempel kväveoxider, bromerade flamskyddsmedel, freoner och hormonliknande kemikalier.

3. degradering på fysiskt sätt

Till exempel överuttag av skog, utfiskning och utarmning av ekosystem.

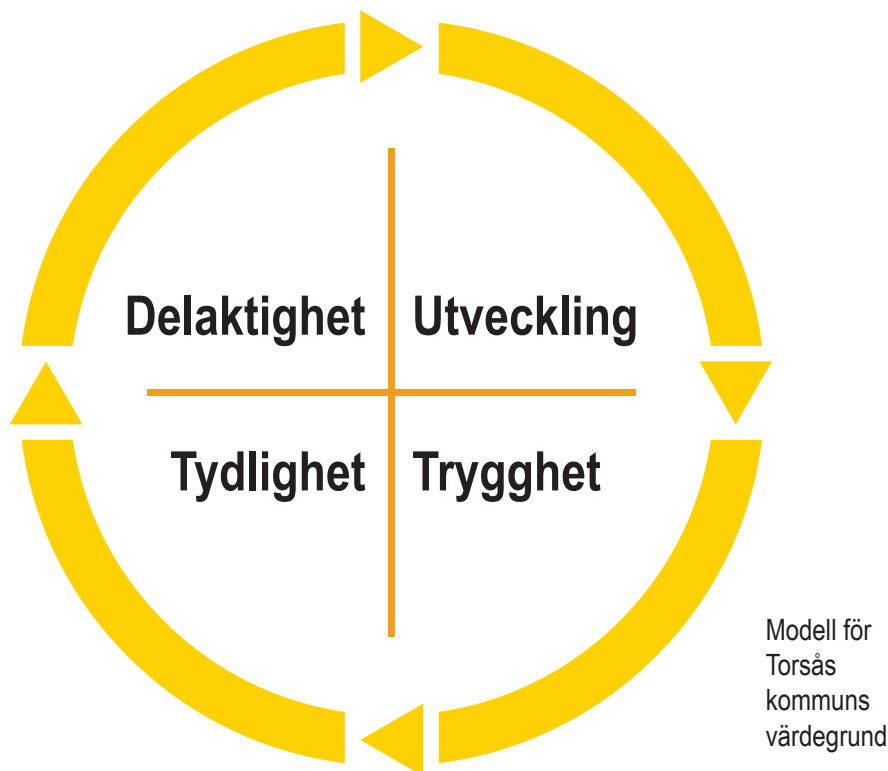
Och det finns inga strukturella hinder för människors...

4. hälsa, 5. inflytande, 6. kompetens, 7. opartiskhet och 8. mening

Värdegrund

*Torsås kommuns värdegrund ska genomsyra all kommunens verksamhet. Värdeorden ska finnas med i det dagliga arbetet och skapa meningsfulla samtal med kunder. **Delaktighet** - leder till att invånare vill stanna kvar i kommunen och att kommunen attraherar nya invånare. **Utveckling** - kommunen ska verka för att alla i samhället ges goda förutsättningar att växa och lyckas utifrån sina egna förutsättningar. **Tydlighet** - kommunens information är tillgänglig, begriplig och den är transparent, **Trygghet** - är grundläggande för all utveckling.*

Vision

*Torsås kommun är en hållbar kommun där människan sätts i centrum samtidigt som vårt ekologiska fotavtryck minskar. Här finns närheten och livskvalité, här finns havet, kusten, stränderna, slättlandet, sjöarna och skogarna. I Torsås vågar vi hitta på nya lösningar, tänka stora tankar och komma med spännande idéer. Våra medborgare är engagerade och har ett aktivt meningsfullt liv. Vi alla tar ett gemensamt moraliskt ansvar för vår livsmiljö. Det finns en trygghet, jämlikhet och tolerans i vårt samhälle. Här skapas möten där människan växer både stor och liten, kvinna som man. Hos oss finns en livskraftig kreativ och gränslös företagsanda. Lyhördheten för allas synpunkter kännetecknar Torsås kommun. Det är lätt att trivas, det är **ett gott liv i en livskraftig kommun!***

ETT GOTT LIV I EN LIVSKRAFTIG KOMMUN

Vision Torsås kommun

Vad är Hållbarhet?

I det hållbara samhället tar vi hänsyn till ekonomiska, sociala och ekologiska aspekter i planering, beslut och genomförande. Hållbar utveckling handlar om att driva utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Hållbar utveckling brukar delas in i tre olika dimensioner som alla är beroende av varandra. Där den ekologiska dimensionen är grundläggande för allt liv på jorden. Utan ett fungerande ekosystem och rent vatten finns det inga förutsättningar att skapa ett samhälle med social och ekonomisk hållbarhet i. De mänskliga rättigheterna och människans grundläggande behov finns i den sociala dimensionen. Den ekonomiska dimensionen handlar om att hushålla med både de mänskliga och materiella resurserna som återfinns i de andra två dimensionerna.

Agenda 2030 antogs 2015 av FN och världens länder som en utvecklingsagenda för att nå en hållbar utveckling. Agendan har fyra huvudsyften: *Att utrota fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att stoppa klimatförändringar. Att skapa fredliga och trygga samhällen.* Den utgår från tre viktiga principer; den är global, målen är odelbara och ingen

ska lämnas utanför. Agendan med dess 17 mål och 169 underliggande delmål ska vara genomförd till år 2030. Trots att agendan är global måste cirka 65 procent av dess mål genomföras på lokal och regional nivå.

Agendans mål hänger samman och är alla lika viktiga för att uppnå hållbar utveckling. Flera av målen är beroende av och direkt kopplade till varandra, vilket innebär att framgång för ett av målen ger positiva effekter även på andra mål.

Agendans omfattning, ambitionsnivå och tvärgående natur kräver ett inkluderande genomförande där olika delar av systemet bidrar utifrån sina styrkor och kompetenser och där en tydlig ansvarsfördelning görs. Utöver det är en av grunderna i ett lyckat genomförande tillit till de olika parternas förmågor och kunskaper. Genom en kombination av tydlig ansvarsfördelning och tillit kan en god samverkan som genererar god samhällsnytta uppstå.¹

De globala målen

Avskaffa fattigdom i alla dess former.

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Säkerställa inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Säkerställa tillgång till ekonomisk överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Verka för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för hållbar utveckling.

För ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Stärka genomförandemedlen och revitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Agenda 2030 är ett målsystem som omfattar kommunens alla verksamheter från infrastruktur och teknik till sociala frågor om utsatta individer i samhället.

Kommunens arbete för att nå hållbar utveckling

Agenda 2030 tillsammans med miljömålen och de folkhälso-politiska målen visar vägen till en hållbar utveckling.

Omställningen till ett hållbart samhälle pågår över hela landet och det påbörjades innan Agenda 2030 antogs 2015. På miljösidan finns 16 nationella miljö kvalitetsmål och ett övergripande generationsmål som antogs av riksdagen 1999. På folkhälsosidan finns ett övergripande folkhälsomål och åtta målområden som riksdagen beslutade om 2018. Agenda 2030 syftar till att skapa en bättre värld ur ett globalt perspektiv därför är det viktigt att vi också har de svenska miljö- och folkhälsomålen i perspektiv med oss i detta arbete för att inte tappa den fart vi redan hade innan Agenda 2030. I detta dokument kommer vi i fortsättningen att endast lyfta fram Agenda 2030 och dess mål.

Agenda 2030 är ett målsystem som omfattar kommunens alla verksamheter från infrastruktur och teknik till sociala frågor om utsatta individer i samhället. Arbetssättet som måste till är att frånga stuprörstänkandet till att övergå i hängrännor och samarbeta över förvaltningarna. Agendan ska integreras och ha en central roll i kommunens alla led från verksamhetsplanering, beslutsprocesser, till uppföljning. Detta ökar medvetenheten och samarbetet om Agendan i alla led och när målkonflikter uppstår är dessa lättare att se och välja rätt väg och på så sätt nå smidigt till en hållbar utveckling.

Enligt regeringens handlingsplan för Agenda 2030 ska landsbygdens livskraft stärkas genom tre viktiga steg mot en hållbar tillväxt och det är; mot cirkulär, biobaserad och fossil-

fri ekonomi; och hållbart nyttjande av naturresurser; samt mot attraktiva livsmiljöer. Detta samtidigt som städerna ska göras mer hållbara genom att utgå från en helhetssyn på de tre dimensionerna. Det handlar om att åstadkomma goda livsmiljöer, väl fungerande och robusta samhällen där hänsyn tas till mångfalden och inkluderingen av befolkningen. Det är viktigt att både kvinnor och män, flickor och pojkar vill bo både på landsbygden och i samhället.²

Generationsmålet – miljö

Att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Nationellt mål för folkhälsopolitiken

Att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Hur ser hållbara Torsås ut idag?

Utvecklingen i världen påverkar Torsås, och Torsås utveckling bidrar till det globala läget. Därför är det viktigt att kommunens ställningstaganden är ansvarsfulla för att skapa ett hållbart Torsås i en hållbar värld.

Kommunen har arbetat länge för att nå en hållbar utveckling både inom den ekologiska och sociala dimensionen. Dock har avsaknaden för det strategiska arbetet med en gemensam agenda lett till att kommunen har kommit längre i vissa mål än andra. Ett aktivt hållbarhetsarbete i kommunens alla nivåer är en förutsättning att lyckas. Kommunens verksamheter har alla ansvar att arbeta med frågan och alla verksamheter berör olika dimensioner och nivåer av hållbarhetsarbetet.

Det är en utmaning för kommunen att identifiera gemensamma mål och eventuella målkonflikter som finns inom organisationen. Vi behöver systematiskt gå igenom förhållandet mellan varje verksamhet och dess koppling till de globala målen för att identifiera och inventera vad som är gjort inom respektive mål. När detta är genomfört har kommunen en tydlig bild på vilka verksamheter som berör samma mål. Ett gemensamt samarbete mellan förvaltningarna ökar effektiviteten och minskar målkonflikter.

Kommunen har en central roll i hållbarhetsarbetet och ska skapa förutsättningar, vara drivande i arbetet genom att gå före, involvera invånare, näringsliv, civila samhället och andra organisationer.

I Torsås kommun finns det många engagerade som mår om en hållbar utveckling, det gäller både företag, organisationer och privatpersoner. Engagemanget syns tydligt under kommunens hållbarhetsvecka där alla tre dimensionerna av hållbarhet finns representerade i årens olika program. Veckan är också ett bra sätt för kommunen att visa hur vi går vidare och vad som är gjort samtidigt som det genererar olika mötesplatser med personer med olika bakgrund och kunskap.

Torsås kommun i jämförelse

Kolada är en databas från RKA* här finns ett nyckeltalsurval som stöd för arbetet med Agenda 2030. I dessa jämförelser inom arbetet med Agenda 2030 ser vi att Torsås kommun har en utmaning framför sig. Kommunen befinner sig i många av målen som en medelkommun dock i det sämre skiktet av medel. De största utmaningarna har kommunen med följande: Hälsa och välbefinnande, God utbildning för alla, Jämställdhet, Hållbar industri, Innovationer och infrastruktur, Hållbara städer och samhällen, Hållbar konsumtion och produktion samt med mål 13 Bekämpa klimatförändringarna.

Det är viktigt att se Agendan som en helhet och att alla mål arbetas med men genom att fokusera på dessa sju mål i första hand och lägga störst vikt på mål tre, God hälsa och välbefinnande kommer Torsås kommun att gå mot en hållbar utveckling. Kommunen bör fokusera på att få människan i Torsås kommun att må bra. En människa som mår bra och trivs i sig själv har lättare att ta de avgörande beslut som krävs för att uppnå en hållbar utveckling.

*Rådet för främjande av kommunala analyser, RKA

Ekologisk hållbarhet

Vägen vi väljer ska kunna se till dagens behov utan att äventyra nästa generations behov.

Torsås kommun ska bli en fossilfri och klimatsmart kommun som står emot klimatförändringar. Kommunen ska ha tillgång till ett vatten med god status och jobba för att säkerställa den biologiska mångfalden. Kommunen ska skapa förutsättningarna för att invånarna, företagen och civilsamhället kan välja rätt.

För att kunna leva en hållbar livsstil krävs det att förutsättningarna finns. Det ska vara lätt att göra rätt. När

förutsättningarna finns är det lättare att göra de omställningarna som krävs för att vi människor ska ta ställning till och våga göra de förändringarna som behövs för att ställa om till ett mer hållbart levnadsätt. Torsås kommun ska erbjuda en miljö som är ren och där möjligheten till naturrekreation finns nära. Du som människa ska ha möjligheten att välja det miljövänliga alternativet för att alternativet finns.

Kommunen har som ett mål att vara fossilbränslefri till 2030.

Fokusområde ekologisk hållbarhet

Fossilbränslefri kommun

Att bli fossilbränslefria får effekter som syns på miljön men även människors hälsa påverkats till det bättre genom en ökad vardagsmotion.

Arbetet med att vara en fossilbränslefri* kommun till 2030 är en del i att minska effekterna av klimatförändringarna som påverkar oss alla. Beroende var du befinner dig på jorden visar sig effekterna på olika sätt. Globalt är det ökenspridning, minskning av glaciärer, höjning av havsnivåer, avskogning, torka och extrema temperaturer detta är exempel på vad som händer runt om på jorden. Det påverkar alla dock är det främst fattiga som är mest sårbara som drabbas hårdast. I den sydostliga regionen i Sverige som Torsås finns beläget är förändringarna; torka sommartid samtidigt som en ökning av nederbörd och skyfall kommer på höst och vinterhalvåret. Höjning av havsnivån är en global effekt som även kommer att synas här. Även extremväder kommer att öka vilket har effekt på både växter, djur och inte minst oss människor.

Kommunen är en landsbygdskommun där 60 procent av befolkningen bor i tätorterna medan 40 procent bor utanför detta innebär att det endast är 47 procent av befolkningen som bor i kollektivtrafknära lägen. Kommunen är också

en pendlingskommun vilket gör att kommuninvånarna är bilberoende och har ett stort behov av kollektivtrafik. Uppvärmning av fastigheterna i kommunen sker främst i egen regi. Fjärrvärmen är endast utbyggd i Torsås samhälle och det finns också några närvärmeverk i kommunen.

Parisavtalet är ett globalt klimatavtal vars innebörd är att begränsa den globala uppvärmningen genom att minska utsläppen av växthusgaserna. För att nå avtalets mål till år 2040 har en koldioxidbudget tagits fram³. Den syftar till att varje område, i detta fall Kalmar län, måste minska sitt utsläpp av koldioxid varje år för att nå målet till 2040. Kalmar läns förminskningstakt ligger på 16 procent per år för att klara målet. Länets utsläpp per capita låg 2016 på fem ton CO₂-ekv/person medan Torsås låg på 6,8 ton CO₂-ekv/person. Det innebär att även Torsås bör ligga på en förminskningstakt årligen på minst 16 procent för att klara målet till 2040. Dock har både länet och Torsås kommun satt upp ett högre mål att klara denna utmaning till 2030 vilket innebär att takten behöver vara betydligt högre än dessa föreslagna 16 procent.

Kommunen har som ett mål att vara fossilbränslefri till 2030. Innebörden i målet är att all energi som används under kommunens geografiska område ska ha nettoutsläpp lika med noll. Målet är övergripande inom kommunkoncernen vilket gör att det berör alla kommunens förvaltningar och bolag.

För att bli fossilbränslefri behöver kommunen jobba inom olika områden. Systemförändringar måste göras. Transportsektorn behöver ställas om genom att bygga upp en infrastruktur som gynnar fossilfria transporter och öka kollektivåkande. Den egna produktionen av förnybar energi behöver öka. Man behöver också energieffektivisera den energin som förbrukas. Bredbandsutbyggnaden som sker i kommunen möjliggör en ökad digitalisering för ett minskat resande. Kunskapen om klimatpåverkan måste öka i samhället för att kunna skapa bettendeförändringar som behövs för att nå målet om fossilbränslefri kommun till 2030.

**Inga nettoutsläpp av fossil koldioxid från Torsås kommun, producerar lika mycket förnybar energi som den totala mängd energi som används i kommunen.*

Ekosystemtjänster

Tack vare ekosystemtjänsterna har vi välfärd och god folkhälsa i Torsås.

Naturens ekosystem består med både tjänster och produkter som bidrar till välfärd och livskvalitet. Detta kallas med ett ord för ekosystemtjänster. Dessa naturliga tjänster bidrar till renare luft och vatten, mat på bordet och andra råvaror som behövs i det dagliga livet. Människan mår dessutom bra av att tillbringa tid i dessa miljöer. Ett strategiskt arbete inom detta område främjar inte bara naturen och förebygger katastrofer utan förbättrar även hälsa och välbefinnande för människan och ger en god ekonomisk utveckling.

Världens biologiska mångfald och ekosystemtjänster är hotad. Det visar IPBES rapporten om tillståndet för världens biologiska mångfald och ekosystemtjänster⁴. Det är fler arter än någonsin i mänsklighetens historia som hotas av utrotning och många ekosystem förändras i snabb takt. Rapporten pekar ut främst fem orsaker till förlusten av den biologiska mång-

falden. Det är: förstörda livsmiljöer, exploatering av arter genom fiske-, jord- och skogsbruk, klimatförändringar, invasiva arter samt föroreningar. Det enda framtidsscenario som leder till bevarande av ekosystemen i rapporten är att återställa och skapa ett hållbart nyttjande av ekosystemen.

I Torsås kommun handlar bevarande av den ekologiska mångfalden om att vårda och bevara de natur- och kulturmiljöer som finns idag och att vi ska skydda värdefulla mark- och vattenområden. Ett av kommunens strategiska mål är att få "God ekologisk status" i våra vattenförekomster. En långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning och avloppsvattenhantering är en förutsättning för att säkerställa kapacitet och skydd för miljö och människors hälsa. Arbetet med att uppnå en god ekologisk status och bibehålla god vattenkvalitet kräver samarbete över organisation- och kommungränser.

Arbetet med att uppnå "God ekologisk status" i våra vatten och att öka den biologiska mångfalden är en stark drivkraft för kommunen både i fysiska planering, i tillsynen och vid genomförande av vattenåtgärder.

De globala problemen med biologisk mångfald bör kommunen också arbeta med. Det kan göras genom kunskapsspridning, mycket handlar om att vi konsumenter har låg kunskap om belastningen av hur inköp påverkar naturen globalt. Kommunen måste öka medvetenheten i civilsamhället om vikten av den biologiska mångfalden. Detta genom information och synliggöra det kommunen gör samt hur jag som individ kan förändra mig och min närhet till att öka den biologiska mångfalden.

Social hållbarhet

Folkhälsan påverkas av allt från individers egna val och levnadsvanor till strukturella faktorer såsom yttre miljöer och demokratiska rättigheter.

Den sociala dimensionen handlar om hur människor bemöter och behandlar varandra i vardagen och om hur mänskligheten förmår samverka för att ge goda, rättvisa och jämlika levnadsvillkor för alla, om solidaritet i kris- och nödsituationer, om styrkan i relationer mm. Det handlar om att känslan av delaktighet och inflytande på samhällsförändringar finns för kvinnor, män, barn och ungdomar. Det kan också vara förmågan att samarbeta för att vända en kritisk utveckling, till exempel gällande pandemi, klimatpåverkan eller främlingsfientlighet.

Det tredje målet- god hälsa och välbefinnande är avgörande för en hållbar livsstil. En människa som mår bra fattar kloka beslut vilket gynnar både den enskilde, medmänniskor, ekonomin och miljön.

Utformningen av våra vardagsmiljöer har en viktig roll i hur fysiskt aktivt vårt vardagsliv blir. Genom en hållbar samhällsplanering skapas förutsättningar för bra levnadsvillkor genom tillgång till arbete, god arbetsmiljö, ekonomisk och social trygghet, en trygg uppväxt för barn samt delaktighet och medinflytande. Vid samhällsplaneringen är det viktigt att alla människors nuvarande och kommande behov tillgodoses.

Fokusområde social hållbarhet

Delaktighet och jämställdhet

Jag som människa ska känna mig delaktig oavsett kön.

Torsås kommun ska verka för att alla invånare ges möjlighet till att på olika sätt vara delaktiga i samhällslivet. Varje enskild person ska ha möjlighet att välja hur delaktig den vill vara i samhällsfrågor. Förutsättningarna att kunna välja kan stoppas av olika typer av hinder på strukturell nivå. Det kan handla om att från fysiskt otillgängliga miljöer till en digital miljö som är svår att orientera sig i. Att vara delaktig innebär också

att kunna söka och hitta information. Det ska vara enkelt att hitta informationen och den information som förmedlas ska vara tillgänglig för alla vilket innebär att information behöver kommuniceras på olika sätt och i olika kanaler. Ett viktigt arbete för att förbättra delaktigheten i kommunen är att upptäcka olika typer av strukturella hinder och arbeta bort dem.

Alla invånare ska ha inflytande över beslut som rör såväl dem själva som samhällsutvecklingen i stort. Det handlar med andra ord om att uppfylla grundläggande mänskliga rättigheter genom att skapa förutsättningar för lika villkor mellan kvinnor och män, tjejer och killar. Den stora utmaningen gällande jämställdhet är att i varje möte kan våra egna värderingar sätta perspektivet ur spel och det krävs upplysning och kunskapsspridning för att minska klyftan mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. I jämställdhetsarbetet ingår även arbetet med att förebygga våld i samhället och då främst mäns våld mot kvinnor.

Hälsa, trygghet och välbefinnande

För att alla i Torsås ska kunna må bra, ha en god hälsa och känna sig trygga är det viktigt med en helhetssyn som innefattar både social och ekonomisk trygghet.

Torsås kommun ska upplevas tryggt för barn och vuxna. Trygga levnadsförhållanden i en kommun kan innebära både att kriminaliteten minskar och attraktiviteten av kommunen ökar. Tryggheten ska finnas oavsett ålder, kön, etnicitet, sexuell läggning och könsidentitet, funktionsförmåga och religion.

Hälsa och välbefinnande kan bero både på förutsättningar och individens egna val. Kommunen ska se till att förutsättningarna finns och utgöra en naturlig resurs för hälsa och livskvalitet. Genom att kommunen stödjer det rika föreningslivet skapas naturliga mötesplatser för att ge alla ett meningsfullt liv i trygghet och frihet.

En målgrupp som särskilt ska prioriteras i Torsås är barn och unga. För att ytterligare stärka barns rättigheter blev förenade nationernas konvention om barns rättigheter, i

vardagligt tal kallad barnkonventionen, lag tidigare i år. Alla barn och unga i Torsås ska ges möjlighet till goda och trygga uppväxtvillkor där hemmet, skolan och fritiden ses som de viktigaste arenorna och där samarbete dem emellan är en självklarhet. Arbetet med barn och ungas uppväxtvillkor inkluderar även föräldrarna.

Ett generellt trygghetsarbete ökar förutsättningarna för att känna sig trygg i sin vardag och minska den psykiska ohälsan. Det trygghetsskapande arbetet innefattar både att beakta trygghetsaspekten i planeringsarbetet såväl som att aktivt arbeta med förebyggande insatser inom flera arenor och till alla åldrar.

Strategier för att uppnå social hållbarhet

Delaktighet – en tillgång

Kommunen arbetar aktivt med att identifiera och ta bort strukturer som hindrar individens delaktighet och ökar tillgängligheten genom exempelvis stärkt digitalisering. Medborgardialog genomförs med invånare i alla åldrar. Vad barn och ungdomar tänker tas särskilt hänsyn till enligt barnkonventionen som nu mera är lag.

Jämlikhet

Kommunen är ansluten till den regionala jämställdhetsstrategin. Genom att arbeta med heltid som norm ökar ekonomiska jämställdheten och kompetensnivån ökar i kommunen.

Meningsfull och aktiv fritid

Kommunen är aktiv att skapa mötesplatser för medborgare i alla åldrar i samverkan med förenings- och föreningslivet samt andra organisationer.

Barn och ungas uppväxtvillkor

I Torsås kommun är föräldrar och vuxna inom kommun, näringsliv och föreningsliv överens om att samverka för att barn- och unga inte ska använda alkohol, narkotika, dopning, tobak eller spel (ANDTS). Arbetet med barn och ungas uppväxtvillkor inkluderar även föräldrar. De erbjuds stöd i föräldraskapet samtidigt som kommunen arbetar med att skapa ett stärkt barn-, föräldra- och familjeperspektiv i kommunala beslut och verksamheter som berör barn och unga.

Ekonomisk hållbarhet

I ett ansvarsfullt och rättvist samhälle finns den ekonomiska hållbarheten.

Ekonomisk hållbarhet handlar om att leva på jordens avkastning och inte förbruka den. Det gör vi genom att använda både de mänskliga och jordens resurser klokt. Den ekonomiska hållbarheten skapas genom att vårda och underhålla det vi har. Göra kloka inköp och smarta investeringar.

Torsås kommuns arbete ska utgå från en ekonomi i balans. Kommunen ska ha en effektiv organisation med tydliga uppdrag och medvetna val som står för en långsiktig hållbarhet som sträcker över generationer⁵.

Torsås kommun behöver ha hållbara företagare som driver och utvecklar sina verksamheter på ett gynnsamt sätt och det gör de genom att göra hållbarhet till en del av sin verksamhet. Tillsammans med företagen vill kommunen skapa förutsättningar för socialt företagande. Besökssturismen i kommunen kan utvecklas, vilket leder till en levande landsbygd, fler arbetstillfällen och bättre närservice. Kommunen ska arbeta aktivt med att möjliggöra för nya företag för att stärka tillväxten i kommunen.

Fokusområde ekonomisk hållbarhet

Cirkulär konsumtion

Den enes skräp är den andres skatt.

Torsås kommun ska vara ett föredöme och en kunskapsspridare inom hållbar konsumtion. Kommunen ska ha en hållbar konsumtion i alla delar av organisationen. Vi visar hänsyn till alla hållbarhetsaspekterna genom att minska på vårt ekologiska fotavtryck samtidigt som kommunen säkerställer att den sociala hållbarheten uppfylls med goda arbetsvillkor, barns rättigheter, förbättrad hälsa och minskad fattigdom.

Hållbar konsumtion och produktion, mål 12 är det mål som är Sveriges största utmaning. Sveriges utsläpp av växthusgaser beror till stor del av nuvarande konsumtionsmönster. I Sverige har medelklassens ekonomi stärkts de senaste åren det innebär att många har fått en bättre levnadsstandard men det innebär också en ökad konsumtion av tjänster och produkter i samhället. Utmaningen är att se till att denna ökade konsumtion inte påverka jordens resurser mer än det gör idag den ska till och med ha en mindre påverkan.

Nedskräpning och dumpning av avfall har ökat i kommunen vilket har en negativ påverkan på miljön samtidigt som det ger en negativ bild av kommunen. Här behöver alla ta sitt ansvar men det är kommunen tillsammans med KSRR (Kretslopp Sydost från den 1 januari 2021) som har ett informationsansvar inom avfallshantering.

Alla aktörer måste börja se en produkts framtagande, funktion och slutanvändning som cirkulär och inte som idag linjärt. I den cirkulär ekonomin strävar vi att inte få avfall utan se avfallet som en resurs = en annans råvara. Vid omställning till detta kretsloppstänkande när nya varor designats syns tydliga effekter både på miljö, energi och ekonomi.

Kommunen som organisation är en stor konsument av både tjänster och produkter. Här behöver kommunen säkerställa att det är rätt inköp som görs och om varan eller tjänsten verkligen behövs för att vi ska kunna genomföra vårt arbete.

Som kommun har vi ett stort ansvar att informera och utbilda konsumenterna som bor och verkar inom kommunens gränser. Kommunen måste hjälpa konsumenterna att öka kunskapen om konsumtionens miljökonsekvenser samt vilka påverkningar dessa kan ha på individnivå både hos de som tillverka och de som använder produkten.

En inköpt vara från ett annat land kan både innehålla farliga ämnen som inte är godkända i Sverige och ha lägre hållbarhetskrav.

Ett robust samhällsbyggande

När Torsås utvecklas skapas nya möjligheter för ekonomisk tillväxt samtidigt som sociala klyftor minskar och ekosystem bevaras och stärkas.

Alla övriga fokusområden i detta dokument berör även detta område- ett robust samhällsbyggande. Torsås kommun ska vara en motståndskraftig och robust kommun, den ska vara trygg, säker och inkluderande att bo i. Detta hållbara samhälle får vi genom samverkan mellan offentliga och privata aktörer och civilsamhället. De grundläggande förutsättningarna för tillväxt och hållbar samhällsutveckling handlar om arbete, boende, utbildning, goda kommunikationer, ett gynnsamt företagsklimat, möjligheter till ett rikt liv genom kultur och fritid, trygga livsmiljöer och en god kommunal service.⁶

Samhällsplaneringen har komplexa frågor med svåra avvägningar mellan globalt- och lokalt perspektiv samt mellan ekonomiska, sociala och ekologiska frågor. Kommunen behöver jobba systematiskt med samhällsplaneringen, det behövs strategier och planindikatorer för uppföljning och som ett stöd i processen. Genom att arbeta med arkitektur kan vi planera och forma vårt samhälle i stort. Och genom gestalt-

ning kan de nuvarande attraktiva områdena bli attraktivare. Ett attraktivare och tryggare Torsås leder till välmående för de som bor i kommunen och intresset för inflyttning ökar.

Kommunens mål att alla verksamheter är hållbara, energieffektiva och bidrar till en god livsmiljö innebär att ett helhetsgrepp gällande den ekologiska hållbarheten. Genom att tänka innovativt och utanför ramarna kan varje verksamhet minska på sitt ekologiska fotavtryck.

Strategier för att uppnå ekonomisk hållbarhet

Energieffektivisera

Ett strategiskt och systematiskt arbete leder till en ökad resurseffektivitet inom vår kommunala förvaltning. Fastigheter i kommunen underhålls och är energieffektiva samtidigt som det fossila bränslet fasas ut till noll med hjälp av förnybar energi. Vid nybyggnation genomsyras hållbarheten hela processen från ritning till dess att fastigheten inte längre finns (LCA*).

Renare Torsås

Ett strategiskt arbete med olika aktörer resulterar i att dumpning och skräp inte längre är ett problem. Hög kunskapsnivå hos invånarna och bostadsnära hämtning är två av framgångsfaktorerna.

En hållbar infrastruktur

Kommunen har en väl fungerande infrastruktur som behövs för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling i alla tre dimensionerna.

*Livscykelanalys, metod för att få en helhetsbild av hur stor den totala miljöpåverkan är under en produkts livscykel från råvaruutvinning, via tillverkningsprocesser och användning till avfallshantering, inklusive alla transporter och all energiåtgång i mellanleden.

Hur går vi vidare?

Hållbarhetsarbetet effektiviseras inom kommunen när vi har kunskapen om utgångsläget inom organisationen. Genom att skapa en intern arbetsgrupp med nyckelroller i alla förvaltningar och bolag kan arbetet med Agend 2030 accelerera och gå i samma riktning. Gruppens arbete bör förankras i ledningsgrupp och politiken så att mandatet finns att jobba med frågan.

Kommunens arbete med Agenda 2030 bör utgå från kommande svenska standard som just nu är under framtagande. Det är en svensk standard för styrning och ledning för en hållbar utveckling i kommuner och regioner - Vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Uttekade strategier bör få en handlingsplan med ägare och tidsplan för att synliggöra vägen dit och för en tydligare uppföljning.

Politisk vilja och ledarskap, en sammanhållen styrning med tillit och tydlig ansvarsfördelning samt ett starkt partnerskap mellan samhällets olika aktörer är centrala komponenter för att uppnå målen i Agenda 2030¹.

Hållbarhetsveckan har en tydlig roll i hållbarhetsarbetet. Den är kommunens ansikte utåt och här ska kommunen tillsammans med allmänheten och alla organisationer som vill skapa en mötesplats för hållbar utveckling.

Politisk vilja och ledarskap, en sammanhållen styrning med tillit och tydlig ansvarsfördelning samt ett starkt partnerskap mellan samhällets olika aktörer är centrala komponenter för att uppnå målen i Agenda 2030.

Källhänvisning

- ¹ I riktning mot en hållbar välfärd, *Agenda 2030 delegationen Artikelnr: FI 2016:01*
- ² Handlingsplan Agenda 2030, 2018-2020 *Regeringskansliet Artikelnr: Fi 2018:3*
- ³ Koldioxidbudget 2020-2040 Kalmar län, *Uppsala universitet 2019-05-31*
- ⁴ IPBES-rapporten om tillståndet för världens biologiska mångfald och ekosystemtjänster, (www.naturvardsverket.se) 2020-11-04
- ⁵ Strategisk plan 2018-2022, *Torsås kommun*
- ⁶ Riktlinjer för bostadsförsörjning i Torsås

Övriga

- Vägledning för lokalt arbete med miljömål och Agenda 2030, *Länsstyrelserna*
- Klimat och energistrategi för Kalmar län 2019-2023, *Länsstyrelsen Kalmar län*
- Hemsida: globalamalen.se

Torsås
kommun

Box 503, 385 25 Torsås
Telefon: 0486-331 00, fax: 0486-331 05
E-post: info@torsas.se, hemsida: www.torsas.se

Producerad av Torsås kommun under hösten 2020.
Grafisk formgivning: Webb&Form. Foto: Annika Persson Åberg, Marika Ottosson, Adobe Stock

Vill du veta mer eller beställa fler exemplar av Torsås kommun - Hållbarhetsprogram 2020 - 2023,
kontakta kommunledningsförvaltningen, telefon 0486-331 00, eller hämta den som pdf-fil på hemsidan www.torsas.se.

